

JARI RAATIKAINEN

SYNDI
KAATTI

JOHNNY
Kniga

JARI RAATIKAINEN

**SYNDI
KAATTI**

Romaani

JOHNNY KNIGA • HELSINKI

© Jari Raatikainen ja Johnny Kniga 2022

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN: 978-951-0-47074-9

Painettu EU:ssa.

PROLOGI

Iso mies, Janne Markkuaho istui vanhan, vaaleansinisen Volgan takapenkillä.

Auto natisi ja paukkui kuljettajan kaahatessa kuoppaista tietä kohti Petroskoita. Tuntui, että Volga katkeaa hetkellä millä hyvänsä. Matkaa oli taitettu noin kymmenen kilometriä, ja iso mies tiesi vanhastaan ruokottoman pomppuisen kyydin jatkuvan vielä viitisenkymmentä kilometriä lisää ennen kaupunkia ja edes kaukaista haavetta tasaisemmasta osuudesta.

Yö oli kääntynyt aamuyön varhaisille tunneille. Kukaan ei puhunut – ei olisi uskaltanutkaan. Kaikkien kyydissä olijoiden huomio oli kiinnittynyt Volgan valoissa satunnaisesti sumun seasta välähtävään tiehen, joka kulki rannan suuntaisesti Äänisen läntistä puolta. Etäisyys järvelle vaihteli muutamasta sadasta metristä korkeintaan kilometriin. Jokunen ränsistynyt kylä. Maalaamattomuuttaan harmaita taloja, joissa kuitenkin komeili mielisairaalanvihreitä tai voimakkaanvioletteja ulko-ovia. Aidattuja pieniä puutarhoja. Kymmeniä kulkukoiria ja suurelta järveltä laajalti maa-alueille levinnyt sumu. Välillä satoi. Volgan kuljettajan puoleinen pyyhkijä heilahteli väsyneesti jättäen tuulilasiin vesirannut, jotka ilmanvastuksen voimasta hajosivat noroiksi kohti kattoa. Toinen pyyhkijä varsineen oli pudonnut pois.

Keskelle matkustamon kattoa ruuvattu sisävalo syttyi tärinän voimasta palamaan. Valo tuntui suhteettoman kirkkaalta verrattuna Volgan ajovaloihin, ja syttyessään se sokaisi keskellä istuvan Markkuahon. Kuljettaja päästeli pitkän listan venäjänkielisiä kirouksia ja takoi kattoa oikean kätensä nyrkillä voimakkaasti. Ihme, että polttimoa suojaava kupu oli yhä ehjä.

Kuljettaja suhtautui ajamiseen rutiinilla. Tie oli tuttu. Hän oli pamauttanut sen jokaiseen monttuun aiemminkin. Käsittämättömän paksut silmälasien linssit eivät valaneet uskoa, että hän näki autostaan ulos.

Volgan etuakseliston nivelet olivat antaneet periksi kauan sitten. Ohjaus linksahteli löysyyttään puolelta toiselle, ja kuljettaja

joutui keskittämään rattia jatkuvasti. Pienet tekniset ongelmat eivät kuitenkaan estäneet häntä ottamasta autostaan irti kaikkea siinä jäljellä olevaa voimaa.

Markkuaho vilkuili hermostuneesti auton pitkulaista nopeusmittaria. Sen mukaan vauhti ei laskenut alle satasen, vaikka montut tuntuivat pompauttavan muinaisjäänteiden matkustajineen kerta kerralta korkeammalle. Takapenkillä oli epämukava istua. Reunapaikkojen jouset olivat kuoleutuneet, ja se korosti keskipaikan muhkuraa, jonka päällä iso mies joutui istumaan. Hänen vierellään molemmin puolin istui kaksi venäläistä nahkatakki miestä, etupenkillä kolmas. Selän taakse raudoitettut kädet eivät tehneet olostai istuma-asennosta helpompaa. Takapuoli oli puutunut jo alkumatkasta ja pää kolahdellut toistuvasti kattoon. Käsiraudat puristuivat tiukemmalle, kun hän heilahteli montuissa vasten selkänöjää.

Kuljettaja ohitti muutaman samaan suuntaan matkaavan kuorma-auton vastaantulijoista välittämättä. Ehkä hän oli päättänyt perivenäläiseen tapaan tarkastaa matkan yksityiskohdat seuraavan päivän lehdestä. Ainakin perille pääsy oli jätetty kokonaan kohtalon huomaan.

Markkuaho hätkähti tunnistaessaan sumun seasta hänen ja Natashan yhteisen kodin. He olivat saapumassa Petroskoin esikaupunkialueelle. Markkuahoa hävetti. Jumalauta, että hävetti. Vielä päivällä hän oli maalailut mielessään yhteistä tulevaisuutta. Hän oli uskonut olevansa turvassa, mutta ikuinen rakkaus ja loistava tulevaisuus oli otettu häneltä nopeasti ja arvaamatta pois. Miksi hän ei osannut varoa? Puistatti.

Esikaupunkialueella tie tasoittui. Kuljettaja rytyytti edelleen kohtuutonta vauhtia, kuin uhmataakseen kaikkia luonnonlakeja. Auto kiisi irvistelevistä betonielementeistä kyhättyjen kerrostalojen ja loputtomilta tuntuvien autotallirivien välistä.

Markkuaho tunsii helpotusta – ainakaan matka ei ollut suuntautunut jollekin pikkutielle sysimustaan korpeen. Petroskoin takamailla uinui ikuista untaan tuhansittain viime sodissa kaatuneita ja Stalinin puhdistuksissa kolmekymmentäluvulla tiensä päättäneitä. Heidän joukossaan olisi tilaa yhdelle isollekin miehelle.

Volga kääntyi risteyksestä vasemmalle Karelski Prospektille. Kulmaukseen, tien vasemmalle puolelle, jäi tutuksi tullut huolto-

asema. Matka jatkui liikenneympyrään, jossa kehätie muuttuu Lesnoi Prospektiksi. Tiet olivat tulleet Markkuaholle tutuksi kauppareissuilla. Kylien pikkukaupoissa oli tarjolla vain vodkaa ja kananjalkoja. Ne eivät olleet parempaa väkeä varten. Ostoskeskuksesta sai suomalaista, Juhla Mokkaa ja Valion tuotteita.

Kuljettaja kysyi etupenkin nahkatakiselta jotain, ja tämä nyökkäsi. Kuljettaja ryhmittyi vasemmanpuoleiselle kaistalle ja kääntyi vauhtia juuri hiljentämättä TNK-huoltoaseman pihaan. Siellä hän ajoi mittarikentän viereen pysäköidyn viininpunaisen Mercedes-Benz Vito -pakettiauton viereen.

Viton kuljettajan paikalta tuli ripeästi ulos kalju mies. Hän kumartui katsomaan Volgan takapenkille ja otti vastaan viimeisimmät ohjeet Volgan etupenkiltä nousseelta mieheltä. Markkuahon vasemmalla puolella istunut mies työsi käden Markkuahon kainaloon ja tempaisi hänet voimalla ulos.

Raudat opposivat yhä syvemmälle ranteisiin. Vihlova kipu sai ison miehen älähtämään. Jalat olivat puutuneet matkan aikana niin pahasti, ettei hän ensin pystynyt edes seisomaan, mutta kivun pakottamana tasapaino löytyi nopeasti. Rintamasuunta pyöräytettiin Volgaa päin ja hänet painettiin auton katon reunaa vasten. Samalla raudoitettut kädet väännettiin korkeammalle kohti lapaluita ja molemmat etusormet puristettiin tiukkaan otteeseen. Retuuttaja etsi hetken avaimenreikää, kunnes rautojen toinen lenkki nytkähti auki. Sitten toinen, ja kipu tuntui heti hellittävän.

Markkuahon oikealla puolella istunut oli ehtinyt Volgan ympärille avuksi. Kuului nippusiteen surautus, ja hän tunsu ranteissaan uuden puristuksen. Näppärästi paketoitu mies tuupattiin Viton avoimen sivuoven kautta kuormatilaan mahalleen. Joku painoi sähkölamauttimen hänen kaulaansa, ja vartalo väänntyi tuskasta kaarelle. Hänet pyöräytettiin selälleen, ja Volgan etupenkillä matkannut mies kumartui varmistamaan, että terveiset tulevasta olisivat tuoreessa muistissa:

”Russia sina kuolema”, mies sanoi takellelleen suomeksi, mutta viesti oli kerralla selvä.

Markkuahon päähän vedettiin kangaspussi. Lamautin painui uudestaan kaulaan ja kaikki pimeni.

I OSA

**HUIJARI JA
HUIJATTU**

NEUVOTTELU

Neljä miestä istui Nihtisillan ABC:n kahviossa. Pöytä oli valittu ikkunan vierestä ja hieman muista kahvittelijoista etäämmältä. Ruokailijat olivat jo pääosin antaneet niukaksi mitoitettulle henkilökunnalle tilaisuuden siivota lounaan rippeet, äärimmilleen täytyneet astioiden palautuskärryt ja roska-astiat. Iltapäivän kahvitaukovieraat eivät olleet vielä tömistelleet joukoittain läheisiltä työmailta sisään.

Miesseurue ei poikennut millään tavalla huoltamon normaalista asiakaskunnasta. Yksi miehistä oli selvästi muita nuorempi. Suunnilleen neljäkymmentävuotias. Hänellä oli yllään musta nahkarotsi, jonka kauluksen päälle niskaan oli nostettu hupparin musta huppu. Sen päällä lepäsi pitkistä, tummista hiuksista niputettu poninhäntä.

Hänen vieressään istui lähes kuusikymmentävuotias parrakas ja lihava mies. Hänellä oli siisti huopakankainen sininen pusakka ja harmaat suorat housut. Pöydällä hänen edessään oli kahvikupin lisäksi sininen, siisti lippahattu. Lattialla puolipitkiin mustiin jalkineisiin nojasi pienehkö vetoketjullinen asiakirja- tai tietokonelaukku.

Pöydän toisella puolella istuvat miehet olivat virkamiesmäisen siististi pukeutuneita. Toinen oli reilusti yli viisikymppinen, mahakas mutta muuten normaalikokoinen. Hänen kasvonsa olivat leveät ja ilmeettömät ja niitä peitti rasvakerros, jonka ikkunasta tulviva valo sai kiiltelemään. Tukka oli ajeltu vain muutaman millin mittaiseksi sängeksi, joka oli harmaantunut ohimoilta. Molemmista sieraimista pisti esiin tumma nenäkarvoitus. Toinen mies nojasi molemmilla käsivarsillaan pöytään. Kapeat kasvot, ohuet hiukset ja leuan alla riippuva kuivakas nahkaheltha kertoivat miehen olevan muita pöydässä istuvia vanhempi. Hänen katseessaan oli määrätietoista itsevarmuutta.

”Me ollaan jo aiemmin luvattu, että saatte palourakan pian”, kapeakasvoinen mies totesi korostetun rauhallisesti kohdistuen sanansa pitkätukkaiselle.

”Urakkakilpailu hoidetaan samalla tavalla konsulttifirman kautta kuin ennenkin”, hän jatkoi ja nyökkäsi vastapäätä istuvan salkkumiehen suuntaan, ”mutta meitä häiritsee nyt ihan helvetisti sen edellisen urakan kuseminen.”

”Miten se muka kusi? Saatana, kaikki sinulle luvattu on siitä hoidettu–” pitkätukkainen puuttui keskusteluun mutta ei ehtinyt muuta sanoa. Hänen vieressään istuva salkkumies nosti kätensä tarkoittaen, että nyt ei ollut oikea paikka alkaa äristä.

”Te mokasitte niiden ryssien kanssa”, kapeakasvoinen jatkoi. ”Viekää ne jatkossa työmaalle yhteiskuljetuksella. Silloin niiden omat autot ei makaa ympäri tonttia. Mietipä nyt itsekini miltä se näyttää, kun ne urpot pitävät leiriään tavallisten ihmisten asuinalueella, nukkuvat autoissaan ja paskovat naapuruston orapihlaja-aitojen katveeseen. Sitten välillä sinä ajat sinne ökymaasturillasi ja lapat niille muka salaa ruskeita kirjekuoria. Oletko edes varma, ettet unohtanut siellä pyöriessäsi seuran verkkareita päälle”, mies puuskahteli puhuessaan ivallisesti.

”En käynyt siellä kertaakaan itse. Tiedät kyllä, että työmaakäynnit ovat juoksupojan hommaa. Se hoitaa myös palkkakuoret apinoille”, puolusteli pitkätukkainen.

”Pelisäännöt on olemassa ja niitä on noudatettava orjallisen tarkasti tai et pyöri yhdelläkään meidän työmaalla. Tässä on helppoa rahaa mukavasti tarjolla, mutta koko homman voi myös ryssiä ihan saatanan helposti. Ja minulle on ihan helvetin turha pullistella tai puhista. Minä en välitä paskaakaan teidän kerho-verkkareista nyt enkä tulevaisuudessa. Tulijoita näillä taksoilla on, tiedät sen itsekini, ja jos minulle sattuisi tapahtumaan joku onnettomuus, niin tämä bisnes on sinä hetkenä loppu meiltä kaililta”, kapeakasvoinen sanoi tuijottaen koko ajan pitkätukkaa te-rävästi silmiin.

”Joku ilmoitti sen työmaan jostakin syystä kytille tai aviin, mutta en olisi siitä erityisen huolissani. En ole sen firman kanssa virallisesti missään tekemisissä. Juoksupoika kertoi firman olevan kokonaan hänen heti ensimmäisessä kuulustelussa – se kyllä tietää, mitä kytille puhuminen minusta tarkoittaisi. Sitä paitsi pimeän työvoiman käyttö on vain sakkojuttu”, pitkätukkainen vastasi ja puristi nyrkkinsä tiukasti nippuun.

”Meillä on jo uusi ja puhdas firma, tai itseasiassa useitakin. Ne kilpailee urakoista keskenään, niin saadaan pidettyä hinnat kurissa”, hän jatkoi jo itsevarmempana ja vinkkasi silmäänsä. ”Sama se mikä niistä voittaa – samat ukot tekee, mutta näyttää ihan saatanan siistiltä.”

Leveänaamainen oli pysynyt tähän asti hiljaa. Hän oli jo selvästi kyllästynyt kuuntelemaan työasioita. Hän napautti sormellaan pitkätukkaisen tatuoitua kämmenselkää saadakseen huomion.

”Asiasta ihan toiseen... menee kinaamiseksi ja olis tässä tärkeämpääkin... tai ainakin mukavampaa... sulla varmaan on joku uusi mesta, jossa voisit poiketa?”

”No sillä tavalla”, kapeakasvoinen sanoi kollegalleen odottamatta pitkätukkaisen vastausta, ”sinä et sitten muuta osaa ajatella. Mistä helvetistä olet tuon ohjenuorasi saanut? Syöt nykyään Viagraa enemmän kuin leipää. Eikö sun tosiaan tarvitse muusta murehtia?”

Se laukaisi pahimman jännityksen ja nostatti hymyn toisiaan yhä pälyilevien neuvotteluosapuolien kasvoille.

POLIISITEURASTAJA

Tanja Colin oli tullut vakuutusyhtiö Elämänsuojaan tutkijaksi viisi vuotta aiemmin. Sitä ennen hän oli toiminut huumeupoliisina Vantaalla ja massarikostutkijana Tampereella. Siellä pyöriteltiin juttuja laidasta laitaan. Alun perin massatutkintaan oli ohjattu suhteellisen pieniä ja poliisille arkipäiväisiä rikosjuttuja: fillarivarkauksia, pieniä pahoinpitelyjä, ajoneuvojen luvattomia käyttöönottoja, petoksia, kunnianloukkauksia...

Colin, tai silloin vielä Tiainen, oli viihtynyt tehtävässään hyvin. Hän osasi olla välittämättä alati kasvavista juttukasoista. Työsään hän oli tunnollinen, mutta silti hoitamattomien asioiden kasa vain kasvoi. Joitain keskeneräiset työt stressasivat, mutta Tanja oli osannut keskittyä vain sillä hetkellä käsillä oleviin tehtäviin. Hän oli pystynyt pyörittämään samaan aikaan noin kymmentä avointa juttua: sopimaan kuulusteluajat, hankkimaan liiteaineiston, kuulustelemaan ja kasaamaan pöytäkirjat. Hän ymmärsi tehdä oman palansa. Tehokkaasti ja ahkerasti.

Tanja oli ehtinyt tutkia massajuttuja kaksi vuotta, kun poliisiorganisaatiossa todettiin, että säästösyiden vuoksi selvistäkin massarikoksista oli päästävä suurelta osin eroon. Jos jutusta oli odotettavissa enintään sakkorangaistus, tutkinta pyrittiin päättämään, vaikka tekijä ja muut osalliset olivat tiedossa.

Perustettiin esikäsittely-yksikkö, johon myös Tanja oli siirretty. Hänestä oli tullut ”poliisiteurastaja”. Tehtävänä oli ollut tappaa juttuja eli päättää tutkinnat rikoksen vähäisyyteen vedoten sitä mukaa, kun niitä ilmoitettiin. Mitä enemmän, sitä parempi. Rahaa tutkintaan tarvittavaan henkilöstöön ei ollut enää tarpeeksi. Syyttäjät ja tuomioistuimet olivat hukkumassa töihin. Tutkinnan painopiste oli siirrettävä yhteiskunnan kannalta merkityksellisempiin tehtäviin, kuten selvittämään, oliko joku kunnallispolitiikan peräkammarissa syyllistynyt vihapuheeseen somekirjoittelussaan. Muutaman tonnin petokset, varkauudet, katuryöstöt tai jonkun musta silmä eivät tietenkään olleet

mitään tällaisiin julkisen paineen alla tutkittuihin suuriin rikoksiin verrattuna.

Tanja ei ollut jaksanut innostua uudesta tehtävästään, jonka ainoa hyvä puoli oli se, että työajat olivat säännölliset. Se oli sopinut yksinhuoltajan arkeen. Ylitöitä ei ollut kustannussyistä saanut tehdä, vaikka olisi halunnutkin. Niinpä viikonloput olivat olleet aina vapaita ja pojan päivähoido helposti suunniteltavissa.

Kun Tanja oli kuullut opiskelukaveriltaan Itä-Uudenmaan alueellisen tutkintatoimiston huumeryhmän avoimesta paikasta, hän oli päättänyt hakea. Haastattelu oli ollut läpihuutojuttu.

Pääkaupunkiseudulle muuttaessaan Tanja oli tiennyt ottavansa ison riskin. Toimialue ja uusi tehtävä jännittivät. Huumerikostutkinnessa päivät venyivät helposti eikä työvuoroja juuri kunnioitettu. Silti hän oli halunnut päästä eteenpäin. Pois sietämättömäksi käyneestä rutiinista ja poliisiteurastajan kiittämättömästä työstä. Hän halusi saada rikollisia kiinni, ei tunkea juttuja arkistoon.

Tanja oli ostanut kaksion Vantaan Hiekkaharjusta, hissittömän kolmekerroksisen talon ylimmästä kerroksesta. Alueella oli loistavat liikenneyhteydet ja asunnolta rautatieasemalle vain kolmesataa metriä. Kaikki Tikkurilan palvelut olivat kävelymatkan päässä, ja Tanjan esikouluikään ehtineelle pojalle, Atelle, löytyi hoitopaikka melkein nurkalta. Asunnossa oli sauna ja lasitettu parveke. Alue oli rauhallinen, ja hyvät ulkoilumaastot alkoivat heti junaradan toiselta puolelta.

Huumerikostutkinnessa oli huomioitu, ettei yksinhuoltaja välttämättä aina saanut asioitaan järjestymään niin, että oli valmiina lähtöön vuorokauden ajasta riippumatta. Melko hyvin se oli kuitenkin onnistunut. Tanjan äiti oli ollut paljon tyttärensä ja Aten tukena. Hoitanut kotiasioita ja Attea melkein aina tarvittaessa.

Atte oli ollut pienestä pitäen villi. Hän ei rauhoittunut muiden ikäistensä tapaan satukirjan äärelle. Hänellä oli selviä keskittymisvaikeuksia, ja sosiaaliset suhteet samanikäisiin muistuttivat usein tappelua. Lastenpsykiatri oli arvellut Atella olevan vahvoja viitteitä ADHD-oireyhtymästä, mutta varsinaista diagnoosia siitä ei Atelle alle kouluikäisenä tehty. Tanja oli ohjannut poikaa liikunnan pariin, mutta jalkapalloharjoituksetkin olivat muuttuneet hetkessä tappeluksi, jos joku vei pallon. Atte piti sitä omanaan.

Sitkeällä yrittämisellä ja usean toiminnassa vapaaehtoisena vetäjänä toimineen rauhallisen aikuisen opastuksella Atte oli kuitenkin alkanut päästä juonesta kiinni. Jalkapallo oli hänestä hauskaa, ja siksi hän jaksoi vähitellen kuunnella myös annettuja ohjeita.

Tanja oli ollut huojentunut ja kiitollinen sekä ohjaajille että muille vanhemmille. Onneksi kukaan ei ollut alussa halunnut heivata pikku häirikköä joukkueen ulkopuolelle. Atte oli alkanut kokea olevansa hyvä jossakin ja sai siitä itsevarmuutta muuhun elämään. Silti eskarista oli soitettu usein ja kerrottu, milloin Aten lyöneen tai heittäneen kivellä jotakuta muuta eskarilaista tai rikokoneen ikkunan. Tanja oli aina alkuun säpsähtänyt kännykkänsä pirahtaessa, mutta pikkuhiljaa soitot harvenivat ja Atte tuntui pääsevän sinuiksi itsensä ja muun ympäröivän maailman kanssa. Poika purki energiaansa liikuntaan ja varsinkin jalkapalloon.

Huumetutkinnassa jutut olivat seuranneet toisiaan. Tanja pääsi mukaan merkilliseen ilmiantojen, naapurihavaintojen, poliisin tiedottajien ja omien ja muiden poliisien tutkimusten kautta selvinneiden juttujen kudelmaan. Takavarikot ja kuulusteluisissa selvinneet rikoskokonaisuudet näyttivät olevan kasvamassa. Järjestäytyneet rikollisuus, sellaiseksi luokitellut ryhmät ja niiden yksittäiset jäsenet olivat jatkuvasti esillä.

Pian hän tunsu tai ainakin tiesi pääosan pääkaupunkiseudun tukkumyyntiorganisaatioista. Tietoa tulvi eri kanavista enemmän kuin tutkinnalla oli resursseja käyttää varsinaisen näytön hankintaan. Mentiin taas juttu ja kokonaisuus kerrallaan. Siirrettiin yksi toimija tai yleensä ryhmä valtion pahnolle – rekrytoimaan lisää jäseniä – ja keskityttiin seuraavan kokonaisuuden osalta näytön hankintaan. Lopulta kiinniottoon, etsintöihin, kuulusteluihin ja pöytäkirjojen kasaamiseen.

Kuulustelijana Tanja oli ollut alusta lähtien hyvä. Hän osasi ja uskalsi kysyä suoraan ja onnistui kerta toisensa jälkeen kaivamaan epäillyn kuoreen reiän. Syntyneen aukon kautta hän onnistui usein murtamaan puolustuksen ja valuttamaan asiakkaan tiedot siististi kootuksi kokonaisuudeksi esitutkintapöytäkirjan kuulustelusivuille. Tai ainakin saamaan tärkeää tietoa virallisen paperin ulkopuolella. Monet kokeneet ja huumetutkijoina itsensä

jalustalle nostaneet konkarit joutuivat kateellisena tunnustamaan Tanjan poikkeukselliset kyvyt.

Mutta Tanja oli joutunut myös huomaamaan, että kateus ajoi ihmisiä hakemaan hänestä negatiivisia piirteitä tai jopa levittämään kokonaan keksittyjä juttuja, joiden mukaan hän pyrki nousemiin huumetutkinnassa merkittävään asemaan käyttäen naisellisia avujaan. Pian hän oli kuullut luottokavereiltaan olevansa varsinainen munahaukka. Kaikkien halukkaiden ja varsinkin miespuolisten esimiesten panopuu.

Oli mennyt jonkin aikaa ennen kuin hän oli osannut yhdistää levitetyt jutut ja niiden lähteen toisiinsa. Tiedusteluyksikön jo kypsään ikään ehtinyt vanhempi rikoskonstaapeli Hietanen oli levittänyt perättömiä juttuja muistakin. Kaikista, joiden katsoi olevan itseään parempia ylipäätään missään. Hietanen oli ikänsä onnistunut kiertämään kaikki poliisihallinnon kirjalliset työt. Hän kehuikin sillä, ettei ollut yhtään sakkoo ikinä kirjoittanut. Mies oli aina paikalla, kun jossakin tehtiin takavarikko tai otettiin joku merkittävämpi konna kiinni, mutta monesti vasta pari tuntia varsinaisen operaation jälkeen. Silti jutuissaan hän oli sankari. Mies eli muiden mustamaalaamisella ja virheiden etsimisellä.

Perättömät jutut esimiesten kanssa touhuamisesta Tanja osasi ohittaa olankohautuksella mutta tiesi, että tiedustelutyypin kaltaiset olivat valmiita potkimaan maassa makaavaa, jos saivat siihen tilaisuuden. Ja siksi hän oli ottanut Hietasen vakavana uhkana. Hän ei halunnut, että Hietanen saisi mitään syytä alkaa todella tonkia hänen yksityiselämänsä. Sen hän halusi säilyttää visusti itsellään.

IHMEIDEN TODISTAJA

”Vittu mitä hommaa”, tuumi Jarmo Raittinen tuijottaessaan hiljalleen heräävää omakotitaloaluetta. Kello oli vasta puoli seitsemän aamulla ja paikallaan istumista oli takana vasta puoli tuntia, mutta sekin riitti laskemaan lämpötilan auton sisällä lähelle nolaa. Ikkunat olivat alkaneet huurtua heti moottorin sammuttua, ja hiljalleen sakeneva räntäsade sotki näkyvyyttä entisestään. Räntä valui vedensekaisena tuulilasia pitkin ja jumittui kohoavana mössönä pyyhkijöiden päälle.

Paikka oli tullut Raittiselle viime viikkoina turhan tutuksi, ja mikä pahinta, hänen autonsa alkoi olla tuttu myös ympäröivälle naapurustolle. Alueella kaikki näyttivät tuntevan toisensa. Tien varressa nököttävä vieras auto herätti asukkaiden kiinnostuksen, tai niin hän ainakin koki, vaikka toistaiseksi kukaan ei ollut tullut autoa tarkemmin tutkimaan.

Tarkoituksena oli olla herättämättä huomiota – olla niin näkymätön kuin mahdollista. Raittinen oli auton pysäköityään pujottautunut etupenkien selkänöjien välistä takapenkille. Tummennetut takalasiat oli vuorattu erillisillä verhoilla, ja takaikkunalle oli aseteltu suuri musta kassi ja tumma fleecepusero. Auton läpi heijastuva valo olisi muuten paljastanut takapenkillä väijyvän hahmon. Hän oli pukeutunut tummiin vaatteisiin. Korkean kauluksen ja mustan pipon välistä vaaleina loistavia kasvoja näkyi mahdollisimman vähän.

Takapenkille oli lähes mahdoton nähdä, vaikka olisi seissyt aivan auton vieressä. Kaikista valmisteluista Raittisella oli vuosien kokemus. Valitettavasti noita vuosia oli kertynyt jo niin paljon, että kyttäyskeikat kävivät aina vain hankalammiksi. Paikallaan istuminen oli raskeampaa, ja kusihätä iski jo pelkästä ajatuksesta. Kylmät olosuhteet vielä lyhensivät sietokyvyn rajaa, eikä pesunestepurkkiin lorottelu auton takapenkillä tuntunut olevan hommasta saadun palkan väarti.

Räntäsade muuttui hiljalleen lämpötilan laskiessa lumisateeksi. Märkä asfaltti alkoi jäätyä, ja lunta oli jo siellä täällä ohuena kerroksena. Aiemmin aamulla Raittista vastaan oli ajanut useampi suola-auto, mutta menisi vielä jonkin aikaa ennen kuin ne ehtisivät

päätieverkolta omakotialueille. Tännekin ne vielä tulisivat, koska alueen halkovaa tietä jyräsi säännöllinen linja-autolinja. Raittinen näki, kuinka aamun ensimmäiset työmatkalaiset kiiruhtivat jo pysäkillle. Seurannan kohdetalo oli edelleen hiljainen ja sen pihalla nököttävä auto oli hyvää vauhtia peittymässä tasaisen lumikerroksen alle.

Tuntia myöhemmin tilanne kohteessa oli edelleen sama. Mitään liikettä pihalla tai talossa ei näkynyt. Edes talon ikkunoista ei kajastanut heräämisestä kertovaa valoa. Toisaalta aiemmat päivät samassa paikassa olivat opettaneet, ettei tuota merkkiä tarvinnut edes odottaa. Talon ikkunoiden sälekaihtimet olivat vuorokauden ajasta riippumatta tiukasti kiinni, ja vaikutti siltä, että asukkaat halusivat tietoisesti olla näkymättömiä – aivan kuten hänkin.

Aiemmillä kerroilla talon ulko-ovi oli kuitenkin jossakin vaiheessa lävähtänyt auki ja kohdehenkilö oli kävellyt reippaasti autolleen. Yhtä reippaasti hän oli myös kaasuttanut pihalta tielle ja jatkanut matkaansa, milloin minnekin. Yleensä Raittinen tai joku hänen kollegoistaan oli päässyt autoineen kohdehenkilön perään, mutta tänään hän oli paikalla yksin ja tiesi huomaamattoman seuraamisen mahdottomaksi. Takapenkiltä kuskin paikalle könyämiseen menisi liikaa aikaa, eikä seurattavalla olisi vaikeuksia huomata perässään risteys toisensa perään riippuvaa autoa. Vain elokuvissa seurattavat ovat sokeita.

Raittinen oli usein kuvaillut olevansa etuoikeutettu siinä mielessä, että hän pääsi näkemään työssään ihmeitä. Sellaiseksi tämänkin kohdehenkilön tapaus oli osoittautunut heti seurannan alussa. Lääkärin lausuntojen mukaan kaveri oli vammautunut vakavasti liikenneonnettomuudessa. Lausuntojen mukaan hänet oli sidottu aivovamman takia pyörätuoliin loppuiäkseen eikä hän ilman ulkopuolista apua selvinnyt päivittäisrutiineistaan. Omin avuin syöminen, pukeutuminen tai vessassa käyminen eivät onnistuneet ja asunnostaan ulos joutuessaan hän eksyi välittömästi. Hän ei osannut hahmottaa ympäristöään eikä arvioida välimatkoja tai aikaa. Autolla ajaminen oli täten niin perusteellisesti poissa laskuista, ettei hoitava lääkäri ollut katsonut tarpeelliseksi ilmoittaa ajokyvyn menetystä ajo-oikeutta valvovalle poliisille.

Kuluneiden kolmen viikon aikana Raittinen oli todistanut jo useampaa ihmettä. Seurannan kohde oli käynyt ruokaostoksilla

kaupassa, tavannut kavereitaan paikallisessa urheilukeskuksessa ja osallistunut kaverinsa soranlevitystalkoisiin sekä lapiomiehenä että kottikärryjen työntäjänä.

Samansisältöisiä lääkärinlausuntoja oli viime aikoina tullut vastaan useissa tapauksissa, ja lausuntojen antajina näyttäytyivät aina samat lääkärit ja heidän vanavedessään rivakasti uivat – aina samat – asianajajat. Ajatus rahaa ainoana moraalinaan pitävistä asianajajista vain vahvisti Raittisen kylmänväristystä. Hän kuuli jo korvissaan ne samat aggressiivisella tyyllillä oikeussalissa esitetyt kysymykset:

Onko todistaja nyt aivan varma, että olette nähnyt juuri hänet?

Miten voitte olla varma näkemästänne?

Päämiehelläni on ollut poikkeuksellisen hyvä päivä juuri silloin, olitteko siellä seuraavana päivänä, jolloin hän ei kertomansa mukaan päässyt ollenkaan jalkeille?

Onko teillä lääketieteellistä koulutusta, jaahas ei ole – kuinka siten voitte väittää, että neurologi sejase on tehnyt väärän päätelmän päämieheni kunnosta?

Raittinen oli ajautunut nykyiseen tehtäväänsä vakuutusyhtiöön monien poliisissa viettämiensä vuosien ja tehtävien jälkeen. Hän, kuten pääosa hänen nykyisistä kollegoistaan, oli taustaltaan ammatti- ja taparikostutkijoita tai huumarikostutkijoita. Valtio maksaisi aikanaan eläkkeen lähes viidentoista vuoden virkaurasta. Elämänsuojassa hän oli ehtinyt olla tutkijana jo reilut kymmenen vuotta.

Kohdetalon pihalle ilmestyi pariskunta. Aiemmista liikkeelle lähdöistä poiketen kohdehenkilö ei ollut lähdössä yksin. Pariskunta jakoi tehtävät pihalla niin, että nainen hyppäsi kuljettajan paikalle, käynnisti auton ja pomppasi saman tien puhdistamaan jääraapalla rän-täsateen ja pakastumisen myötä paksuun epätasaiseen jäähän peittyneitä ikkunoita. Mies työnsi edellään pyörätuolia, avasi tila-auton takaoven ja nosti pyörätuolin kokoon taivuttamatta kyytiin, paiskasi oven kiinni ja alkoi tahollaan puhdistaa autoa peräkontista noukkimallaan lumiharjalla. Raittinen ehti hetken pohtia välitöntä etupenkille siirtymistä mutta luopui aikeistaan. Liikkeelle lähtö edellyttäisi etupenkille siirtymisen lisäksi myös oman auton tuulilasin puhdistamista.

Raittinen arveli näkemänsä perusteella, että yhteinen liikkeelle lähtö ja varsinkin pyörätuolin mukaan ottaminen olivat merkki

lääkärille matkaamisesta. Raittinen oli pääsemässä mukaan näytelmään, jonka aktiivinen mutta ehdottoman salainen seuraaminen saattoi pelastaa hänet monien tulevien aamujen aikaisilta heräämisiltä ja kylmässä autossa kyyhöttämiseltä. Hän tiesi, että matkakohde olisi lähes varmuudella paikallinen yksityinen lääkäriasema, jossa toimiva lääkäri oli aiemmat lausunnot potilaan tilasta kirjoittanut. Tilanteen seuraaminen sai Raittisen hengityksen tihentymään, ja suoniin virtaava adrenaliini puski elimistöön aiemman istumisen aikana kertyneen kylmän tiehensä. Hetkeä aiemmin äärimmillään ollut rakkokin unohtui.

Pariskunta sai auton putsattua ja nousi kyytiin. Nainen peruutti auton varovasti pihasta jalkakäytävän yli tielle ja käänsi sen kaistalleen Raittisen auton kanssa vastakkaiseen suuntaan. Ajovalot tuntuivat tunkeutuvan muiden samasta suunnasta ajaneiden autojen valoja syvemmälle Raittisen autoon. Suoraan hänen piiloonsa. Auton lähestyessä Raittinen huomasi painautuvansa syvemmälle korkean kauluksensa sisään.

Auto jatkoi matkaansa seuraavaan mutkaan, ja takavalojen kadottua Raittinen pomppasi takaovesta tien puolelta ulos. Onneksi tuulilasiin kertynyt jää lähti helposti irti. Raittinen pääsi kuskin paikalle nopeammin kuin itsekään älysi. Kaikki tehot tuulilasin höyryn poistoon, ja samalla auto jo kääntyi bussipysäkin levennyksen kohdalla kohteen perään.

Terveysaseman pihalla Raittinen ei heti huomannut kohteen autoa. Hän silmäili liian läheltä ovea. Kohdeauto oli ajettu pihan reuna-alueelle. Ilmeisesti mies ei osannut tulla autosta pyörätuoliin lausuntojen edellyttämällä tavalla. Vaimosta ei ollut häntä nostamaan. Tuoliin asettuminen jäi Raittiselta näkemättä, mutta pian pariskunta matkasi jo kohti ulko-ovea. Mies istui tuolissa pää kallellaan. Vasen käsi vispasi holtittoman näköisesti pakkoliikkeitään. Nainen puski tuolia vaivalloisesti sentin paksuisessa lumessa tai paremminkin röpelöisessä jäässä. Ovi avautui automaattisesti, ja pariskunta hilautui sisään. Raittinen huokaisi helpotuksesta arvatuaan matkan määränpään ja ennen kaikkea tietäessään, että sisällä, ennen varsinaista kohteen havainnointia, hän pääsisi itse vessaan.

Vituttaa tämä vanhuus.

KADONNUT RAHA

Heikki Vesterisellä oli ongelma. Hän oli onnistunut luomaan itselleen varsin tuottoisan rakennusbisneksen. Aluksi hän oli ujutanut oman pienen rakennusfirmansa työmiehiä isoille työmaille ja toiminut vuokratyönvälittäjänä. Rakennustyömailta oli helppo löytää mestareita ja työmaavastaavia, joilla oli jokin heikkous, ja Vesterinen tiesi, miten niitä käytettiin heitä vastaan. ”Juoppoja tai turhan ahneita vitun perään” oli muodostunut hänen motokseen.

Varsinkin naisia välittämällä Vesterinen oli saanut puristettua monia työmiesten rekrytoinnista vastaavia nurkkaan. Pienellä kirstyksellä hän varmisti, ettei mestari soittanut muualle eikä kitisyt turhaan Vesterisen esittämistä laskuista – varsinkaan niiden suuruudesta.

Pian hänen menestyksekkäät toimintatapansa oli noteerattu myös Syndikaatiksi kutsutun järjestäytyneen rikollisryhmän piirissä. Häneen suhtauduttiin myötämielisesti, koska liiketoimet näyttivät luistavan. Oli siis Syndikaatin etujen mukaista, että toimiva konsepti valjastettiin palvelemaan myös heitä. Toisaalta, myös Vesterinen oli halunnut uida järjestön liiveihin ja osoittaa olevansa Syndikaatin kannalta hyödyllinen. Hän oli tarrautunut täysillä tarjottuun uraputkeen.

Paritustoiminnan yhteydessä Vesterinen oli tutustunut virolaiseen naiseen, joka kahdeksan kuukautta asiakkaiden alla Suomessa maattuaan päteväytyi rouva Elena Vesteriseksi. Häävieraiden joukossa oli myös Syndikaatin miehiä, jotka tykkäsivät bilettää pitkän kaavan mukaan. Miesten keskinäinen arvojärjestys ja käsikyvaltasuhteet eivät jääneet häävierailta huomaamatta. Ne kaksi, joilla oli liiviensä selässä pääkallotunnukset, näyttivät olevan vielä tunnuksettomien kaiken huomion kohteena. Sulhasasemastaan huolimatta myös Vesterinen juoksi pääkalloliivimiehille juomaa ja näytti olevan valmis palvelemaan heitä morsiamen ja muiden häävieraiden kustannuksella.

Kaikki perustuu petokseen.

Tosielämän rikosromaanissa vakuutusyhtiö Elämänsuojan tutkijat alkavat selvittää epäilyttäviä vahinkokorjaustapauksia. Jäljet johtavat oman yhtiön tarkastajiin ja heistä järjestäytyneen rikollisuuden maailmaan, missä veljeys on pelolla hankittua eikä elämä ole minkään arvoinen.

SYNDIKAATTI on monikerroksinen tarina väkivallan kyllästämästä ammattirikollisuudesta ja sen tunkeutumisesta lailliseen liiketoimintaan.

"Kirjan taidokkaasti punottu juoni ja sujuva kerronta pitävät lukijan rautaisessa otteessaan koko tarinan ajan. Jari Raatikainen on esikoisellaan onnistunut täydellisesti. Kaupunkiin on tullut uusi seriffi."

CHRISTIAN RÖNNBACKA

"Jari Raatikainen tuntee kuvaamansa maailman niin hyvin, että teksti kutsuu lukijan mukaansa lähes huomaamatta. En yleensä lue rikoskirjoja, mutta tämän teoksen ihmisistä ja maailmasta kiinnostuin heti."

ELINA HIRVONEN

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

84.2

978-951-0-47074-9